

L'Estructura Sintàctica i els Arguments del Verb

Miquel Aragonès Bofill

Treball de Final de Grau

Director: Francesc Roca Urgell

Curs 2022/2023

ÍNDEX

- 1. INTRODUCCIÓ**
  - 1.1. MOTIVACIÓ**
  - 1.2. OBJECTIUS I METODOLOGIA**

- 2. BASES DE L'ESTUDI SINTÀCTIC**
  - 2.1. ARGUMENT DE LA POBRESA DE L'ESTÍMUL**
  - 2.2. EL PRINCIPÍ DE COMPOSICIONALITAT**
  - 2.3. EL PRINCIPÍ D'ESTRUCTURA DE CONSTITUENTS**

- 3. HISTÒRIA DE L'ESTUDI SINTÀCTIC**
  - 3.1. EL MODEL ANTIC**
    - 3.1.1. Estructures sintàctiques**
    - 3.1.2. Transformacions**
    - 3.1.3. La Teoria Estàndard**
    - 3.1.4. Uniformitat**

  - 3.2. LA TEORIA ESTÀNDARD ESTESA (EST) I LA TEORIA ESTÀNDARD ESTESA REVISADA**
    - 3.2.1. Estructura Superficial (*S-structure*) I Forma Lògica (*LF*)**
    - 3.2.2. La teoria X'**
    - 3.2.3. Move α**
      - 3.2.3.1. Principi de Preservació de l'Estructura**

  - 3.3. LA TEORIA DE RECCIÓ I L·LIGAMENT I LA TEORIA DE PRINCIPIS I PARÀMETRES**
    - 3.3.1. Extensions de l'estructura oracional**
    - 3.3.2. Comprovació de propietats**
    - 3.3.3. Sintagma determinant i Subjecte intern de SV**
    - 3.3.4. Lligament i moviment**

3.3.5. Antisimetria i l'Axioma de Correspondència Lineal

3.4. PROGRAMA MINIMISTA

3.4.1. Fusió externa i fusió interna

3.4.2. Restriccions de moviment

3.5. NEOCONSTRUCCIONISME

3.5.1. Sintagma v petita

3.5.2. Argumentació

3.5.3. Distinció ergatiu/inacusatiu

3.5.4. Complement indirecte

3.5.5. Sintagma Predicatiu (SPred)

4. ANÀLISI SINTÀCTIC APLICAT AL CATALÀ

4.1. L'ESTRUCTURA DE LA ORACIÓ

4.1.1. El sintagma flexió

4.1.2. El sintagma complementador

4.1.3. La oració interrogativa

4.2. ELS COMPLEMENTS DEL VERB

4.2.1. Els complements i l'argumentació

4.2.1.1. L'objecte directe i la oració transitiva

4.2.1.2. La oració inergativa

4.2.1.3. La oració inacusativa

4.2.2. L'objecte indirecte i el sintagma aplicatiu

4.2.3. El complement de règim verbal

4.3. LA PREDICACIÓ

4.3.1. La oració copulativa

4.3.2. El verb lleuger "fer"

5. CONCLUSIONS

6. BIBLIOGRAFIA

Annex 1: Abreviacions

1. INTRODUCCIÓ

1.1. MOTIVACIÓ

Durant la meua vida d'estudiant he cursat sintaxi sis vegades diferents amb sis professors diferents: a l'ESO -que va ser quan em va cridar l'atenció-; dues vegades al Batxillerat (a llengua catalana i a llengua castellana); al meu primer any de carrera (a la UAB, a Sintaxi Catalana); al meu segon any de carrera (a la UDG, també a Sintaxi Catalana), i al meu penúltim any de carrera (també a la UDG, a "Gramática Española I: Sintaxis Elemental").

Al llarg d'aquests cursos he pogut notar una tònica general bastant sorprenent i, alhora, apassionant: cada curs de sintaxi era diferent a l'anterior. No només aprofundia més que l'anterior, sinó que introduïa teories noves, conceptes nous, nous esquemes d'anàlisi que permetien veure les coses de manera més completa, més profunda. Això va despertar en mi la curiositat de veure quins eren els límits del coneixement d'aquesta matèria, com era el "model perfecte", el model "de veritat", aquell que em permetia entendre la totalitat de l'estudi sintàctic. Aquest treball, doncs, ve motivat per aprofundir encara més en la matèria que se m'ha anat ensenyant al llarg del temps, per veure com de complexa pot arribar a ser, per mirar d'atènyer tants coneixements en aquesta matèria com sigui possible i per veure si aquest "model perfecte" existeix (i si no, veure fins on arriba, o veure fins on puc arribar jo explorant-lo).

1.2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu principal d'aquest treball és aprofundir en l'estudi de teoria sintàctica universal i aplicar-lo en llengua catalana, especialment a l'estructura de la oració i els arguments del verb, però comentant també la predicació i passant per sobre d'alguns altres aspectes de la gramàtica catalana que siguin a l'abast d'aquest treball.

Per això, primer exposaré les bases de l'estudi sintàctic (punt 2), després faré una exposició de la història de la teoria sintàctica (punt 3) fent èmfasi en aquells punts que ens interessaran per fer anàlisi (especialment els punts 3.2–3.5) i finalment utilitzaré aquest marc teòric per analitzar una sèrie de construccions del català (punt 4). Finalment conclouré si s'han pogut aplicar amb èxit els principis teòrics sintàctics al català o no, i quin aprenentatge he fet amb aquest treball (punt 5).

Al llarg d'aquest treball faré servir una sèrie d'abreviacions que constaran a l'annex 1 (per ordre d'aparició en el treball).

2. BASES DE L'ESTUDI SINTÀCTIC

L'estudi de la teoria sintàctica no té una finalitat normativa (de producció d'un codi que regeixi el registre estàndard una llengua) sinó que té una finalitat purament descriptiva. Concretament, té com a objectiu principal descriure aquells mecanismes lingüístics que governen la formació de llenguatge natural universal a través de la combinació de mots.

Aquest tipus d'estudi parteix d'assumir que hi ha una sèrie de normes que determinen la bona formació del llenguatge i que els parlants d'una llengua no tenen dubte a l'hora de jutjar-ne la bona formació. Així doncs, es parteix de la intuïció dels parlants com a base empírica per determinar quines construccions estan ben formades i quines no. L'estudi sintàctic se sosté en part damunt d'una sèrie de principis:

2.1. ARGUMENT DE LA POBRESA DE L'ESTÍMUL

Aquest argument proposa que un parlant no aprèn a parlar recordant cadascuna de les construccions que ha sentit dir, sinó adquirint els patrons de formació del seu llenguatge de tal manera que pot reconèixer una construcció ben formada sense haver-la sentit mai abans. D'aquesta manera, el parlant distingirà entre tres tipus de construccions:

- a) Gramaticals i acceptables: quan una construcció no viola les normes d'ordenació i estructura d'un llenguatge i no és excessivament complexa de processar (1):
  - (1) El tractament del metge que coneix en Joan em va curar el peu
- b) Agramaticals: quan una construcció viola les normes d'ordenació i estructura d'un llenguatge (2):
  - (2) *Tractament peu metge curar Joan coneix que em el en del em va el
- c) Inacceptables: quan una construcció segueix les normes d'ordenació i estructura d'un llenguatge però és excessivament complex de processar (veure §3.4.2) (3):
  - (3) *El peu que el metge que en Joan coneix va tractar es va curar

Partint, doncs, de la intuïció dels parlants, es poden fer observacions empíriques sobre l'estructura del llenguatge i deduir-ne les normes de bona formació.

2.2. EL PRINCIPI DE COMPOSICIONALITAT

Una altre principi de l'estudi de la sintaxi és el principi de composicionalitat, proposat per el filòsof Gottlob Frege, segons el qual el significat d'una estructura depèn no només dels seus components, sinó de la combinació d'aquests. Per il·lustrar-ho, consideri's una estructura E amb components A , B i C (4):

$$(4) \quad [[L'amic]^A [d'en Pere]^B \text{ i } [la Maria]^C]^E$$

El significat d'aquesta estructura no és el mateix si primer es combinen A i B i a aquesta combinació s'hi afegeix C : $[[AB]C]$ (5)

$$(5) \quad [[L'amic d'en Pere]^{AB} \text{ i } [la Maria]^C]^E$$

...que si primer es combinen B i C i després s'hi afegeix A : $[A[BC]]$ (6)

$$(6) \quad [[L'amic]^A [d'en Pere \text{ i } la Maria]^{BC}]^E$$

Aquest principi té com a conseqüència el fet que el camp de la semàntica i el de la sintaxi estan estretament connectats, ja que l'estructura sintàctica determina en part el significat d'allò que es diu. Així doncs, trobem el següent principi, el d'estructura de constituents.

2.3. EL PRINCIPI D'ESTRUCTURA DE CONSTITUENTS

Aquest principi estableix que no n'hi ha prou purament amb el significat de les paraules per deduir el significat d'una oració, sinó que part d'aquest significat prové de l'estructura. Bloomfield (1993:161) va escriure: "no podríem entendre la forma d'un llenguatge si tan sols reduíssim totes les formes complexes als seus constituents últims". Així doncs, va proposar que per tal de trobar el significat de la oració s'ha de reconèixer que els constituents individuals s'ajunten per formar-ne de més complexos, i aquests s'ajunten per formar-ne d'encara més complexos. Partim d'aquí per explicar la història i el progrés de l'estudi sintàctic.

3. HISTÒRIA DE L'ESTUDI SINTÀCTIC

3.1. EL MODEL ANTIC

Durant els inicis de l'estudi de la teoria sintàctica es postulava que el llenguatge és regulat per una sèrie de REGLES "primitives". Una regla primitiva és aquella que existeix per sí mateixa. És a dir, que no deriva ni és conseqüència de cap altra.

Aquestes regles introduïrien conceptes que anirien donant forma a la teoria sintàctica i que són claus per entendre el marc teòric contemporani, de manera que val la pena fer-hi una repassada abans d'entrar de ple en les innovacions teòriques que serviran de marc teòric pel posterior anàlisi d'aquest treball.

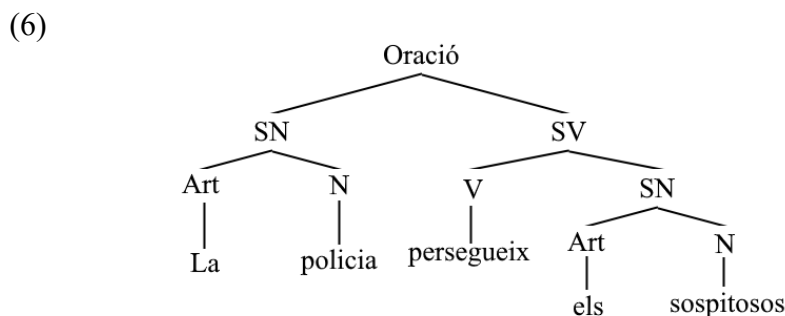
3.1.1. Estructures Sintàctiques

Chomsky (1957) va introduir el model teòric ESTRUCTURES SINTÀCTIQUES (*Syntactic Structures*), que recollia el principi d'estructura de constituents (veure §2.3), tractava d'una sèrie de normes (4) que reescrivien els components de la oració i resultaven en la formació de la frase (5):

- (4) $O \rightarrow SN SV$
- $SV \rightarrow V SN$
- $SN \rightarrow Art N$
- $V \rightarrow \{\text{persegueix}\}$
- $Art \rightarrow \{\text{la, els}\}$
- $N \rightarrow \{\text{policia, sospitosos}\}$

- (5) La policia persegueix els sospitosos

A (4), el component O és reescrit pels components SN i SV , cadascun dels quals és reescrit al seu torn per altres components, i així fins formar la frase de (5). Representar aquest procés en un esquema en forma d'arbre resulta en (6):

3.1.2. Transformacions

Harris (1951) va observar que les construccions de mots similars (7a i 7b) estan subjacentment relacionades ja que tenen significats essencialment sinònims.

- (7) a. En Joan agafa les ulleres
b. Les ulleres són agafades per en Joan

Va proposar que les construccions estan relacionades per una sèrie de TRANSFORMACIONS, una sèrie de regles (8) que s'apliquen a una estructura i la transformen.

- (8) $SN^1 V SN^2 \rightarrow SN^2 \text{ ser+participi } V \text{ per+SN}^1$

Aplicant aquestes normes a (7a), el resultat seria (9):

- (9) a. En Joan (SN¹) agafa (V) les ulleres (SN²)
b. Les ulleres (SN²) són agafades (ser + V part.) per en Joan (per + SN¹)

Es van proposar diverses normes que s'aplicaven a diferents tipus d'estructures per explicar les relacions de significat entre diferents tipus de construccions.

3.1.3. La Teoria Estàndard (*Standard Theory*)

Chomsky (1965), amb la TEORIA ESTÀNDARD (*Standard Theory*), va introduir més normes (com les de (4)) que permetien explicar estructures més complexes. També va establir el concepte del LEXICÓ, el qual contenia les PROPIETATS dels diferents tipus de mots. Aquestes propietats actuaven com a normes que restringien a quines estructures pot aparèixer cada mot. Per exemple: un verb transitiu només podia aparèixer en una frase en què hi ha un SN dins del SV (exactament com a (6)).

Una conseqüència de la introducció de les transformacions és la introducció de dos nivells de representació sintàctica d'una frase, un anterior a que es duiguin a terme les transformacions, anomenat ESTRUCTURA PROFUNDA, i un de posterior, anomenat ESTRUCTURA SUPERFICIAL. L'estructura profunda determina l'assignació de PAPERS TEMÀTICS (10a), els papers que duen a terme els diferents sintagmes de la oració. Arran d'una sèrie de transformacions, l'estructura profunda es converteix en l'estructura superficial (10b). Així es va aconseguir explicar millor la relació de significat entre els diferents tipus d'estructures relacionades entre sí, com (10b) i (10c).

- (10) a. Perseguir $\rightarrow$ [agent (*la policia*)], [pacient (*els sospitosos*)]

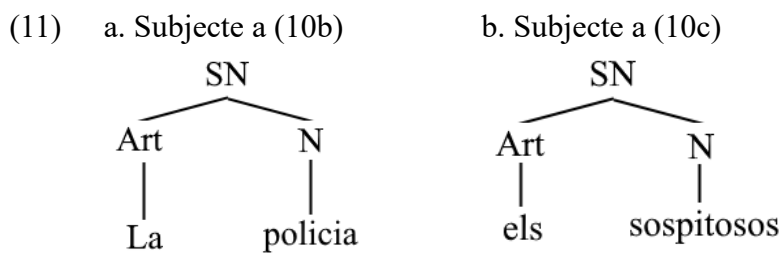

- b. [La policia]^{AGENT} persegueix [els sospitosos]^{PACIENT}
 c. [Els sospitosos]^{PACIENT} són perseguits [per la policia]^{AGENT}

Es van proposar també tota una sèrie de normes que restringien la distància i naturalesa d'aquests moviments. Aquestes, com veurem més endavant, es reduïen a observacions, més que no pas sistemes unificats de comportament del llenguatge.

3.1.4. Uniformitat

Uniformitat (Culicover i Jackendoff, 2005) és una metodologia que reduïa la redundància en les normes que s'havien proposat fins llavors. Es va establir la UNIFORMITAT D'INTERFÍCIE, que estipulava que dues frases amb el mateix significat tenen la mateixa estructura profunda (com a 10); també la UNIFORMITAT ESTRUCTURAL, que estipulava que dos constituents amb la mateixa funció gramatical tenien la mateixa estructura subjacent (11), encara que formin part d'oracions diferents; i finalment la UNIFORMITAT DERIVATIVA, que estipulava que algunes estructures obtingudes arran de transformacions diferents mantenen l'estructura subjacent ((12) -A i B són estructures fruit de transformacions d'una mateixa estructura subjacent):

(12) [La policia ha detingut algú]^A, però no sé [qui (ha detingut la policia)]^B

3.2. LA TEORIA ESTÀNDARD ESTESA I LA TEORIA ESTÀNDARD ESTESA REVISADA

La Teoria Estàndard Estesa (*Extended Standard Theory*) va sorgir de la necessitat de “constrènyer” les normes proposades fins llavors. El principal problema era que amb el sistema anterior podia explicar-se totes les formes acceptables i gramaticals de les llengües, però també permetia formular algunes construccions que no eren acceptables. Principis teòrics com la teoria de la *X'* van ser introduïts en aquesta línia.

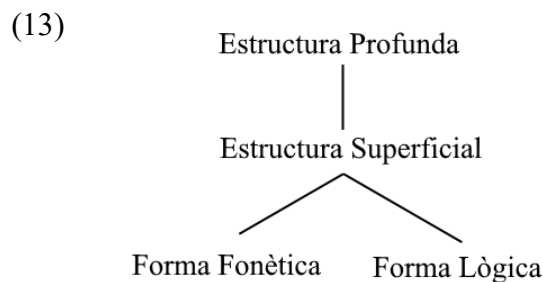
Amb la Teoria Estàndard Estesa (EST) i la Teoria Estàndard Estesa Revisada (REST) s'introdueixen també principis més generals quant a la restricció de les

transformacions. Això va permetre explicar les transformacions més eficientment que amb el sistema anterior, el qual es reduïa, en realitat, a observacions, i no a un sistema unificat de comportament de les transformacions.

També es va introduir el nivell de representació anomenat FORMA LÒGICA, les TRACES i el reconeixement del fet que part del significat de la oració és determinat per l'estructura.

3.2.1. ESTRUCTURA SUPERFICIAL (*S-structure*) I FORMA LÒGICA (*LF*)

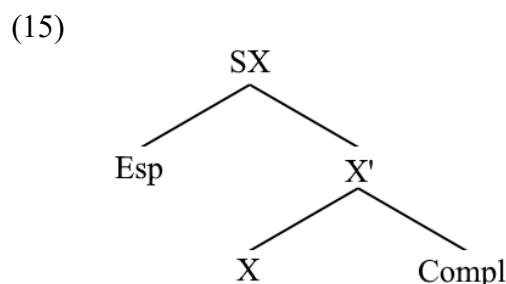
Jackendoff 1972 va introduir la FORMA LÒGICA, o la representació lògica de les propietats d'una oració. Es distingeix de l'ESTRUCTURA PROFUNDA en el fet que aquesta última assigna els papers temàtics abans que la oració s'estructuri, mentre que la forma lògica es refereix a la interpretació de la frase, que depèn de l'estructura sintàctica de la frase i per tant hi està subordinada, com es veu a (13). Així doncs, en la oració de (14), que és ambigua, hi ha dues formes lògiques possibles (14a) i (14b):

- (14) a. [Tothom parla] [dues llengües] → Hi ha dues llengües que tothom parla
 b. [Tothom] [parla [dues llengües]] → Tothom és bilingüe

3.2.2. LA TEORIA X'

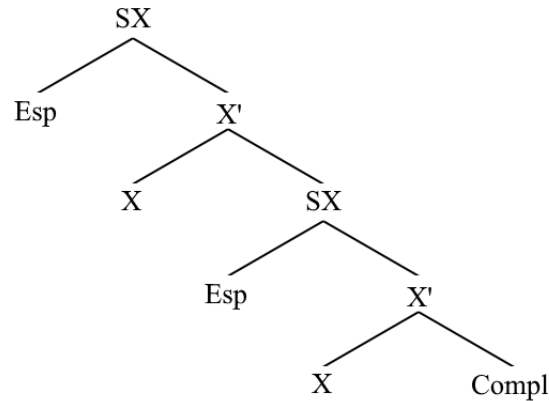
La teoria X' és un sistema de representació que assumeix que els mots tenen CATEGORIES LÈXIQUES que es projecten en SINTAGMES, els quals que tenen la següent estructura (L'ESPECIFICADOR (*Esp*) i el COMPLEMENT (*Compl*) poden consistir de més d'un constituent o ser buits) (15). Projectat a sintagma, seria (16):

(16) [[La]^{ESP} [[pedra]^X [petita]^{COMPL}]^{X'}]^{SX}

Es tracta d'una estructura recursiva, de manera que un SINTAGMA d'una categoria qualsevol (SX) pot ser el complement o l'especificador d'un altre sintagma (17).

(17)

Aquesta estructura també presenta l'existència d'un nivell intermedi (X'), el qual serveix per explicar construccions com (18), en què la conjunció *i* coordina els nivells X', l'article *el* especifica aquest nivell (tant *cantant* com *actor*) i el complement *argentí* complementa també X':

(18) El^{ESP} [cantant^X i actor^X]^{X'} argentí^{COMPL}

Chomsky 1972 va afegir que, a l'hora d'explicar el funcionament de la oració, si s'observen fenòmens com el MOVIMENT QU- (*Wh- movement*) sorgeix la necessitat d'afegir un SINTAGMA FLEXIÓ (SFLEX) i un SINTAGMA COMPLEMENTADOR (SComp) que permetin els moviments necessaris per la operació en qüestió sense trencar el PRINCIPI DE PRESERVACIÓ D'ESTRUCTURA (veure §3.2.3.1).

3.2.3. MOVE α

Chomsky 1972 també va formular *Move α* , la representació del moviment. Significa que qualsevol categoria (α) pot ser moguda a qualsevol lloc en qualsevol moment. Aquesta norma estava restringida per alguns principis.

3.2.3.1. Principi de Preservació de l'Estructura

Es refereix al fet que totes les transformacions PRESERVEN L'ESTRUCTURA X'. Això va portar a proposar que qualsevol moviment deixava una TRAÇA al lloc original del mot dins

l'estructura. Aquesta traça connectava aquest lloc, encarregat d'assignar funció sintàctica, amb el mot en posició nova, atorgant-li la funció sintàctica. Aquest lloc quedava SATURAT i no podia ser ocupat per cap altre element (19):

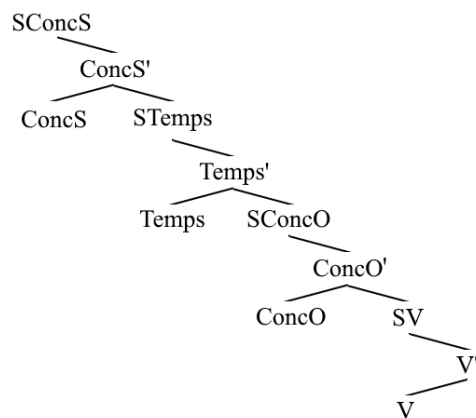
- (19) a. Estàs mirant (què - CD)
 b. Què^t estàs mirant (CD^t)?

3.3. LA TEORIA DE RECCIÓ I L·LIGAMENT I LA TEORIA DE PRINCIPIS I PARÀMETRES

3.3.1. Extensions de l'estructura oracional

Pollock 1989 va intentar aplicar la teoria sintàctica al francès. En aquest estudi va fer una sèrie d'observacions que el portarien a proposar una estructura oracional més extensa. Concretament, va proposar un SFlex ampliat que consistia de SINTAGMA TEMPS (ST), SINTAGMA CONCORDANÇA AMB SUBJECTE (SConcS) i SINTAGMA CONCORDANÇA AMB OBJECTE (SConcO). L'estructura seria, doncs, la següent (20):

(20)

3.3.2. Comprovació de propietats

Chomsky va proposar que tots els moviments d'elements de la frase cap a la posició d'especificador estan motivats per la COMPROVACIÓ DE PROPIETATS. Un element, per tant, es mou a la posició d'especificador d'un altre per comprovar una propietat d'aquest segon element (veure §4.2.1.2). En cas que aquest segon element no contingui la propietat en qüestió, aquesta no podrà ser COMPROVADA i la construcció resultarà mal formada.

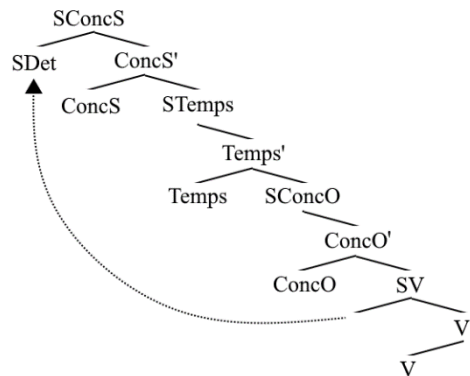
3.3.3. Sintagma determinant i Subjecte intern de SV

Abney 1987 va proposar que el SN es troba en realitat a la posició de complement del SINTAGMA DETERMINANT (SDet). L'existència d'aquest SDet per damunt del SN permet explicar la coincidència entre els determinants i el que es considerava pronoms en les llengües romàniques (21):

- (21) a. Menja't *la*^{DET} poma
 b. Menja-te-*la*^{DET}

També estableix que el subjecte es crea en posició d'especificador de SV, on se li comprova la propietat de paper temàtic que comparteix amb el verb, i es mou a posició d'especificador de SCONCS, on li és assignat el cas nominatiu gràcies a la flexió (22):

(22)

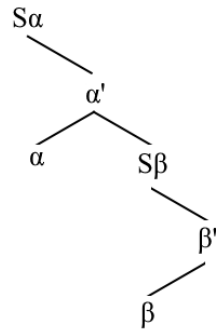

3.3.4. Lligament i moviment

Chomsky 1980 va proposar una relació més estreta entre lligament i moviment. Per entendre això cal introduir els conceptes de DOMINAR, de MANAR-C (manar constituent) i de LOCALITAT.

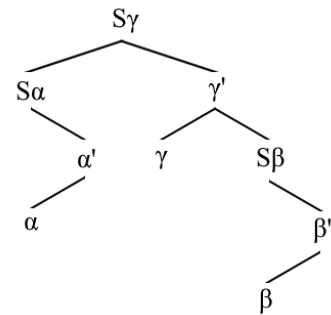
Un element α DOMINA a un element β si α està més amunt en l'ordre jeràrquic de l'estructura sintàctica que β . Per exemple, a (23) α domina β perquè la projecció del nucli d' α es troba més amunt jeràrquicament que la del nucli de β .

(23)

Un element α MANA-C un element β si el constituent que DOMINA immediatament α domina també β . a (24), α MANA-C β Perquè γ , que el domina immediatament, també domina β .

(24)

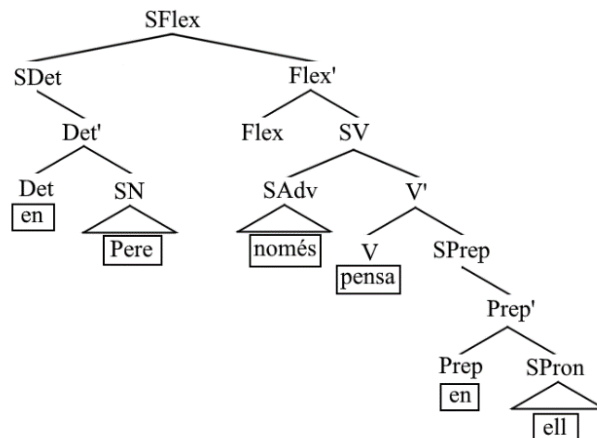

Ara suposem una referència entre dos elements (25):

(25) En Pereⁱ només pensa en ellⁱ.

Un element α lliga un element β si aquests dos estan co-referenciats (com *En Pere* i *ell*) i α MANA-C β . Com que a (25) el SFlex domina immediatament “en Pere” i també domina “es” i “dutxa” (26), es compleixen ambdues condicions, de manera que *en Pere* lligaria *es*, i per tant “es” s’hi referiria:

(26)

Si aquest lligament passa LOCALMENT, és a dir, dins de l'estructura bàsica de X' (15), l'element referencial serà un reflexiu (28a). Si no està localment lligat, serà un pronom (28b). Si aquest element domina el seu referent, aquest no serà un pronom (28c). Els no-pronominals no poden ser lligats en cap domini, ni local ni no-local (28d). Cal assenyalar també que degut als principis d'uniformitat (veure §3.1.4), certes estructures requereixen elements invisibles o no realitzats fonèticament, com [PRO] (SPro) (27):

- (27) a. En Pereⁱ espera que ellⁱ guanyi
 b. *En Pereⁱ espera (PROⁱ) guanyar*
- (28) a. En Pere es dutxa
 b. En Pere només pensa en ell
 c. *Ell només pensa en en Pere (“ell” no pot referir-se a “en Pere”)
 d. Quan (PROⁱ) va arribar a casa, *la Martaⁱ* estava cansada

3.3.5. Antisimetria i l'Axioma de Correspondència Lineal

Kayne (1994) va proposar que l'ordre lineal (l'ordre de les paraules en la parla), està determinada per l'estructura de sintagmes i l'AXIOMA DE CORRESPONDÈNCIA LINEAL. Aquest diu que si α mana-c β , α sempre precedirà β . També va introduir el “manar-c asimètric”, que ocorre quan α mana-c β però β no c-mana α . Això prediu que un discurs sempre s'estendrà cap a la mateixa direcció sintàcticament (com es veu en les estructures presentades fins ara, en català sempre s'estén cap a la dreta).

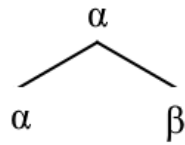
3.4. PROGRAMA MINIMISTA

L'objectiu principal de Chomsky amb el programa minimalista era reduir la quantitat de normes i recursos formals de la teoria sintàctica. També va reduir recció i lligament a principis d'economia.

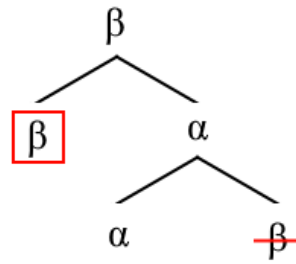
3.4.1. Fusió externa i fusió interna

Les normes de creació de sintagmes es van reduir a la FUSIÓ EXTERNA (*external merge*), que combinava dos objectes α i β en un objecte nou anomenat α o β (29). El moviment va ser reduït a una FUSIÓ INTERNA (*internal merge*), que és una combinació de copiar i eliminar (30).

(29)

→ (30)

Aquest moviment succeeix quan hi ha una propietat d'un objecte SONDA (objecte que es mou) que no és interpretable (com el gènere d'un determinant). Aquest busca un objecte META (objecte que no es mou) que tingui aquella mateixa propietat però interpretable, de tal manera que s'hi FUSIONA (com a 30).

3.4.2. Restriccions de moviment

Les restriccions es redueixen a ECONOMIA DERIVACIONAL. Chomsky (1995) va proposar que cada operació de FUSIÓ INTERNA o moviment afegeix a la complexitat d'una derivació. Algunes construccions, doncs, són inacceptables o agramaticals si hi ha una altra construcció més simple possible.

Chomsky (1973) va introduir la CONDICIÓ DE SUPERIORITAT, la qual estableix el següent: imaginem un element α que mana-c β , el qual domina γ . Si tant β com γ poden concordar amb α , només l'element més proper a α (i per tant, en aquest cas, β) podrà FUSIONAR-SE INTERNAMENT amb α . Això s'exemplifica amb els MOVIMENTS QU- que trobem sempre en les oracions interrogatives (31):

- (31) a. $(jo)^\alpha$ no sé $[qui]^\beta$ estava parlant-li $[a qui]^\gamma$
 b. $*(jo)^\alpha$ no sé $[a qui]^\gamma$ $[qui]^\beta$ estava parlant-li

Una conseqüència de l'eliminació de les normes de creació d'estructura de sintagmes (*Phrase Structure Rules*) és l'eliminació dels nivells de representació Estructura Profunda i Estructura Superficial. En lloc, la forma fonètica de la frase es pronuncia en el moment en què es du a terme la operació ENUNCIAR (*SPELL-OUT*), que ocorre mentre s'està generant l'estructura, i no quan ja s'ha generat.

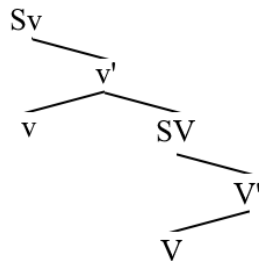

3.5. NEOCONSTRUCCIONISME

3.5.1. Sintagma v petita

Hale & Keyser (1993, 2002) van introduir el concepte que gairebé tots els verbs estan formats per una arrel verbal (que representarem com a SV) i un nucli verbalitzador (que representarem com a Sv). Aquest nucli dona categoria de verb a l'arrel (SV), que serà el seu complement (32). També comprovarà el cas acusatiu. És a dir, el cas acusatiu es legitimarà quan un element estigui dominat per Sv.

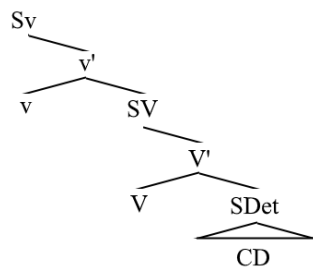
(32)

3.5.2. Argumentació

En el model neoconstruccionista es concep que l'estructura argumental dels predicats verbals es representa de forma sintàctica. És a dir, que no hi ha una estructura argumental prèvia i paral·lela a l'estructura superficial d'una oració, sinó que depèn d'aquesta. Seguint aquest esquema, els objectes són arguments del verb (és a dir, de SV+Sv) i són legitimats com a tals pel fet que existeixen dins del domini del SV (33). El paper temàtic dels objectes depèn del significat del verb (i per tant SV, l'arrel lèxica del verb).

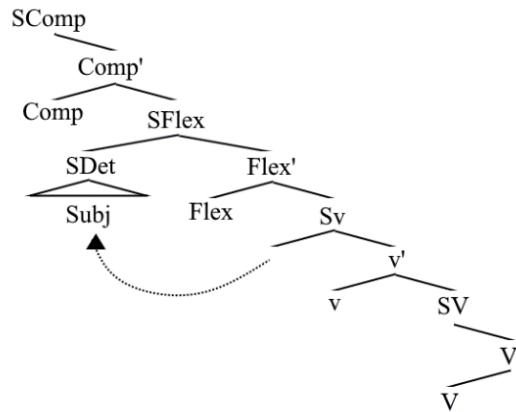
(33)

Al seu torn, els subjectes no són arguments del verb sinó especificadors d'un nucli anomenat Veu, però tractar mínimament de prop el SN portaria a un estudi d'un tema complex i extens per sí mateix com és el de l'estructura del SN. Com que amb aquest treball la intenció és centrar-se en l'estructura general de la oració, per analitzar els sintagmes nominals es farà servir el model anterior, amb el subjecte essent legitimat pel

SFlex, el qual li dona el cas nominatiu (veure §3.3.3). Per justificar-ne el paper temàtic direm que es genera en posició d'especificador de Sv (34):

(34)

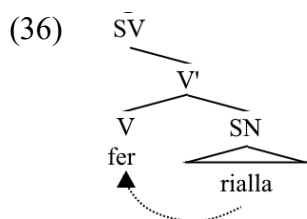

El Sv relaciona el subjecte amb el fet descrit pel SV. Així, el paper temàtic del subjecte es legitima a través de l'estructura i depèn del fet descrit pel SV: si és una acció duta a terme activament per un agent, el subjecte serà agent (35a); si és un fet amb causa i no agent, el subjecte serà causa (35b).

- (35) a. El gos mossega el nen
b. El gos enamora el nen

3.5.3. Distinció inergatiu/inacusatiu

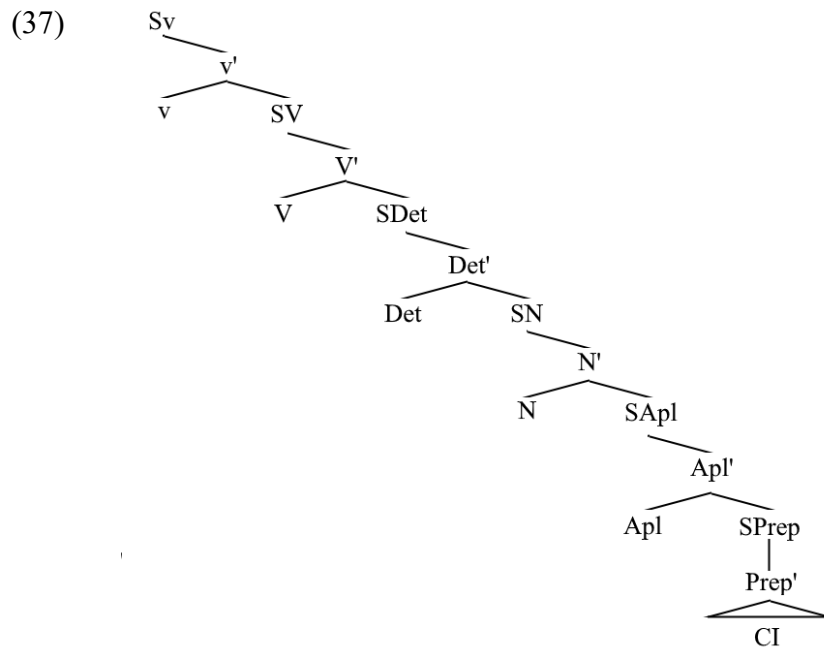
Hale & Keyser (1993, 2002) van establir que els verbs inergatius tenen en realitat una estructura transitiva formada per un verb lleuger (com ara *fer*) i un element nominal (com ara ball, salt o rialla) fusionats (36). Així, una estructura inergativa amb un complement de persona és en realitat una estructura amb doble transitivitat, és a dir, amb complement directe i indirecte (estructura que exposaré tot seguit).

3.5.4. Complement indirecte

Quant al complement indirecte, des d'un punt de vista construccionista s'explica que aquest està legitimat a través d'un nucli sintàctic anomenat APLICATIU (que es projecta, com tots els nuclis, a un sintagma, el SApl). El significat que obtindrà el complement

indirecte (i per tant la preposició *a*) dependrà de l'element complementat per SApl (37) o dels elements que complementin el SApl.

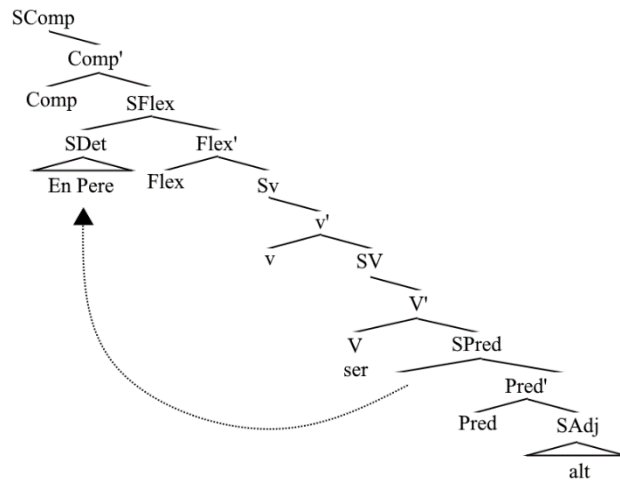

Això vol dir que el CI no forma part de l'estructura argumental del verb, sinó que es produeix introduint aquest nucli SApl a l'estructura sintàctica. Que el CI sigui introduït per un nucli exprés explica que el seu significat sigui determinat molt més per l'estructura que no pas el significat del CD (passa el mateix amb el subjecte, el qual, essent introduït pel Sveu, té un rang molt més limitat de significats possibles).

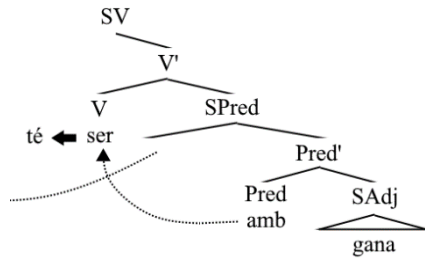
3.5.5. Sintagma Predicatiu (SPred)

Brucart, Bartra (1982) ja van apuntar cap a l'existència d'un sintagma predicatiu. Kayne (1994) va avançar el concepte, concebant-lo com una mena de SFlex sense els trets d'aspecte i temps, i va proposar una estructura més àmplia de la qual aquest SPred formava part, de la qual hi participava una mena de SComp. Den Dikken (2006) reelaborà a partir de Kayne i proposà el sintagma relator (que nosaltres anomenarem Sintagma Predicatiu o SPred), que enllaçava un predicat amb el seu subjecte (38). Degut a la manca de Sv en aquest tipus de construccions, el SN queda sense paper temàtic i per tant ha d'anar a buscar-lo a la posició d'especificador d'SFlex. També s'introduí la idea que un SPred podia ser una preposició que es fusionava amb un verb lleuger (amb poc contingut semàntic, com "ser") i que en generava un de nou, com *tenir* ("avoir", en francès) (39):

(38)

(39)

4. ANÀLISI SINTÀCTIC APLICAT AL CATALÀ

Un cop introduïts els principis teòrics necessaris, procedeixo a aplicar-los a diferents tipus d'estructures del català.

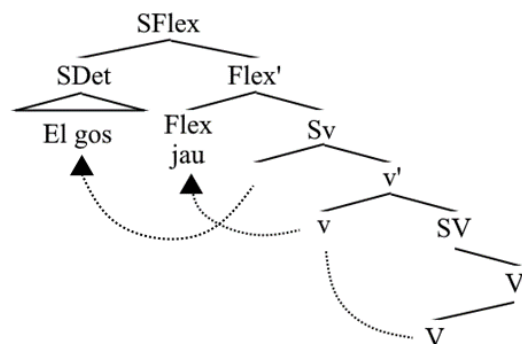
4.1. L'ESTRUCTURA DE LA ORACIÓ

En aquest primer apartat em centraré a explicar l'anàlisi general de l'estructura oracional. És a dir, els elements més bàsics de l'estructura de la oració. Per ara, doncs, simplificaré l'anàlisi respecte el subjecte, en el qual aprofundiré una mica més al punt 4.2.1.3.

4.1.1. El sintagma flexió

A la oració *el gos jau* (40), el SDet *el gos* es forma en la posició d'especificador de SV, el qual li assigna el paper temàtic, i es mou a posició d'especificador de SFlex per comprovar el tret de cas nominatiu que li dona aquest (i la concordança amb el verb). El verb *jau* es forma en posició de nucli de l'arrel lèxica del verb, és a dir SV, es desplaça a posició de nucli de Sv, on confirma el seu caràcter de verb amb argument extern agent, i finalment es desplaça a posició de nucli de SFlex per comprovar els seus trets de flexió verbal. El SFlex, doncs, permet connectar el subjecte amb el verb i assignar el cas nominatiu a l'argument extern.

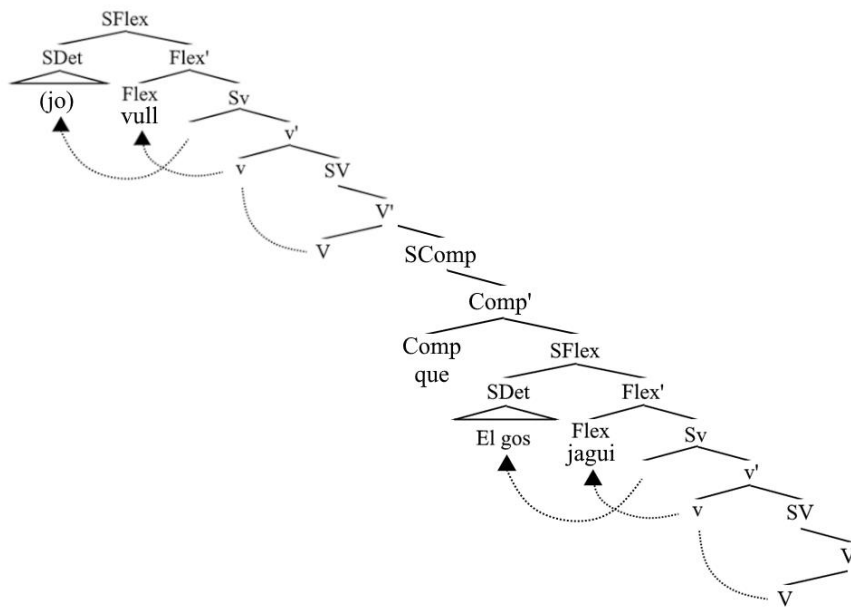
(40) El gos jau

4.1.2. El sintagma complementador

A la oració *vull que el gos jagui* (41), veiem un element *que* que conforma el nucli del SComp. Aquest s'encarrega d'introduir la oració subordinada en posició de CD (veure §4.2.1.1), juntament amb el seu mode. Ja que la oració està dominada per SComp, la forma del verb depèn del seu mode. Per això "jaure" es materialitza com a "jagui". La oració *que el gos jagui* funciona amb els mateixos mecanismes explicats a (§4.1.1).

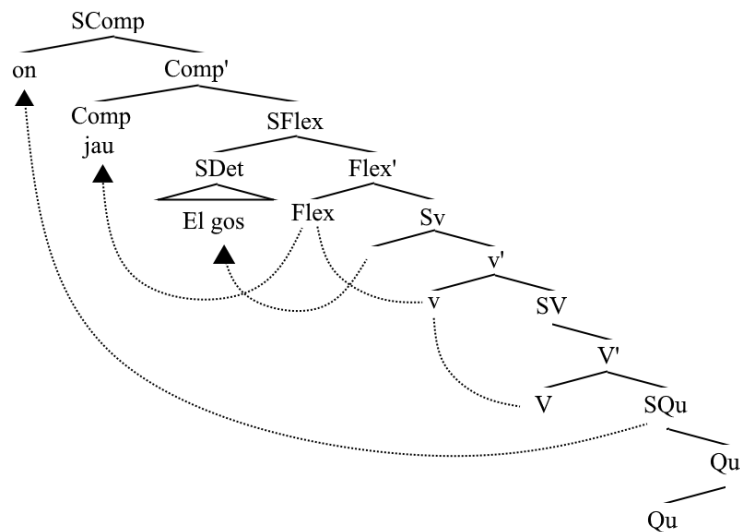
(41) Vull que el gos jagui

4.1.3. La oració interrogativa

A la oració *on jau el gos?* (42) veiem l'existència d'un SQu (o sintagma qüestió) amb el nucli *on* que es desplaça a la posició d'especificador de SComp per comprovar el tret Qu, és a dir, per comprovar el tret de mode interrogatiu de la qüestió. La forma verbal passa pel mateix procés que a (§4.1.1) però amb un pas afegit: un cop comprovats els trets de flexió verbal, es mou a posició de nucli de Comp per comprovar el caràcter interrogatiu de la oració.

(42) On jau el gos?

4.2. ELS COMPLEMENTES DEL VERB

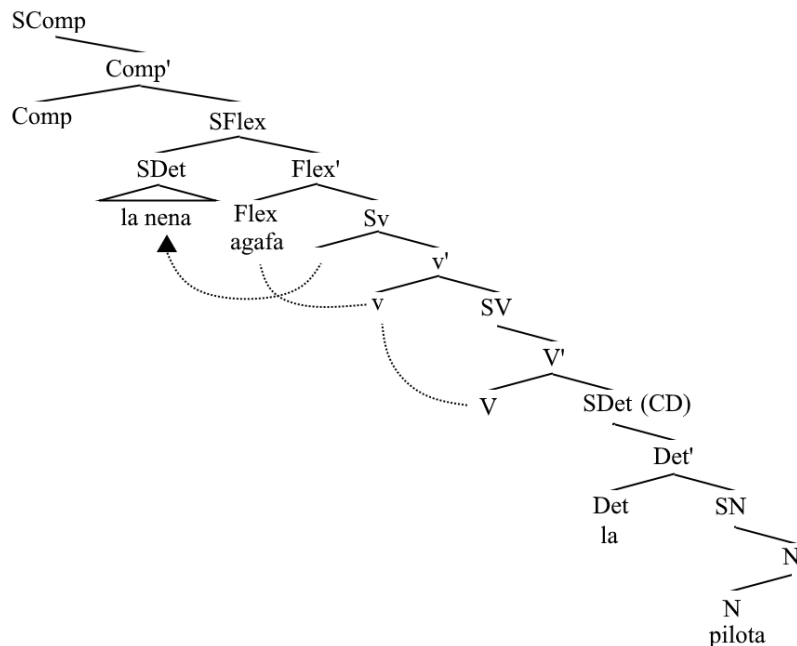
4.2.1. Els complements i l'argumentació

El model d'anàlisi quant als arguments del verb també serà el model construccionista (veure §3.5.1).

4.2.1.1. L'objecte directe i la oració transitiva

A la oració *la nena agafa la pilota* (43) veiem que el SDet que es troba en posició de complement de V (arrel lèxica de verb) està dominat per aquesta i per tant rep el seu paper temàtic directament d'aquí. La resta de la oració funciona de manera idèntica als mecanismes introduïts a (§4.1.1), amb el subjecte generant-se a especificador d'Sv per rebre paper temàtic i movent-se a especificador de SFlex per rebre cas nominatiu; i amb el verb generant-se en el nucli de la seva arrel lèxica, movent-se a nucli d'Sv on confirma el seu caràcter de verb amb argument extern (o subjecte) i finalment movent-se a nucli d'SFlex, on rep la seva flexió verbal. Aquesta és l'estructura bàsica de totes les oracions transitives.

(43) La nena agafa la pilota

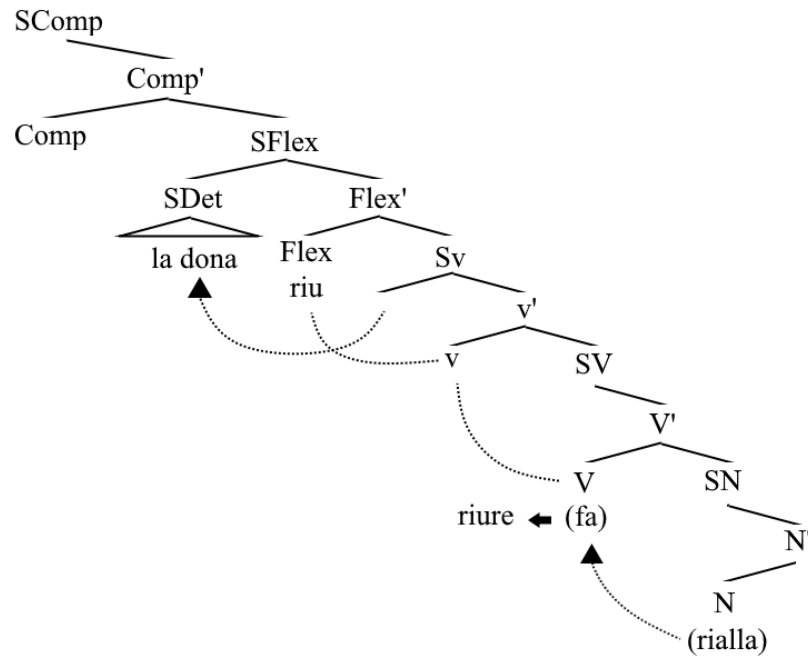

4.2.1.2. La oració inergativa

A la oració *la dona riu* (44) veiem que el verb inergatiu és en realitat la fusió d'un nominal (en aquest cas *rialla*) amb un verb lleuger (en aquest cas *fer*). Quan aquesta fusió confirma el seu caràcter de verb amb agent al nucli de Sv i rep la flexió verbal del nucli Flex,

materialitzant-se com “riu”. Això explica que aquest tipus de verbs no tinguin CD, ja que la posició per aquest ja està saturada per la traça que hi deixa el nominal “rialla”.

(44) La dona riu

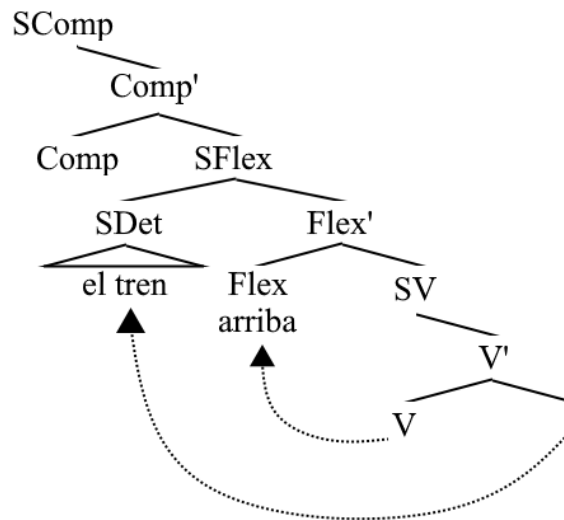

4.2.1.3. La oració inacusativa

A la oració *arriba el tren* (45) veiem que hi ha una manca de Sv. El verb, doncs, passa directament des d'arrel de SV fins a arrel de SFlex, on rep la flexió verbal (temps, mode i aspecte). El SDet es crea en posició de complement de SV on rep el seu paper temàtic. Aquest, però, degut a la manca de Sv queda orfe de cas acusatiu. Així doncs, es mou a posició d'especificador de SFlex on comprova el cas nominatiu.

(45) Arriba el tren

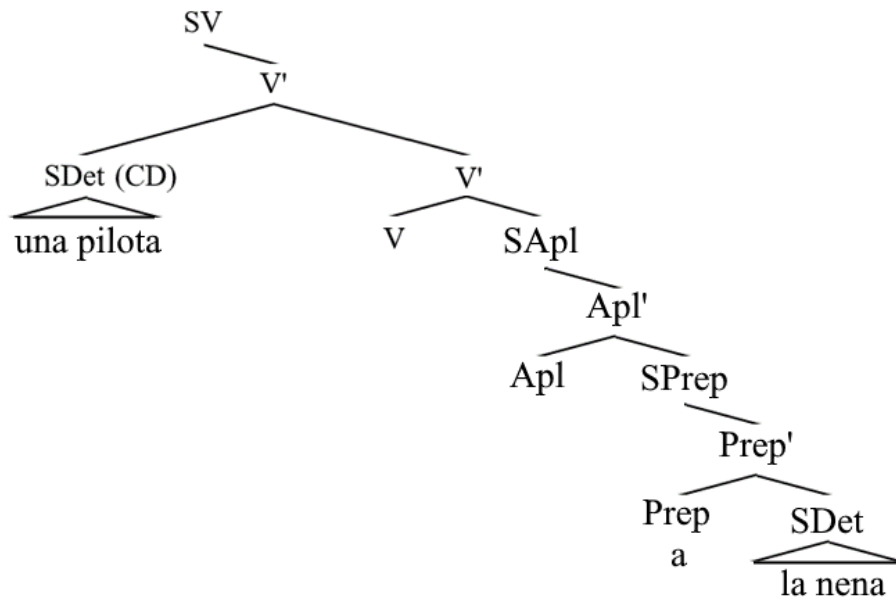

* La posició post-verbal del subjecte es deu a un fenomen comú a totes les llengües que permeten subjecte buit, i és el de tenir el subjecte en posició perifèrica a la oració (com a *van trencar el vidre de la finestra sis nens que jugaven a fora*). S'explicaria amb un duplicat sense realització fonètica [PRO] en posició de subjecte lligat a l'element nominal (veure §3.3.4) en posició postverbal. Aquest obtindria trets de subjecte gràcies al lligam.

4.2.2. L'objecte indirecte i el sintagma aplicatiu

A la oració *en Pere regala una pilota a la nena* l'estructura és essencialment la mateixa que en una oració transitiva (veure §4.2.1.1). A (46) centro l'anàlisi a l'afegit: apareix un SApl que és complement de SV i que dona cas i funció (datiu i CI) al SPred que el complementa.

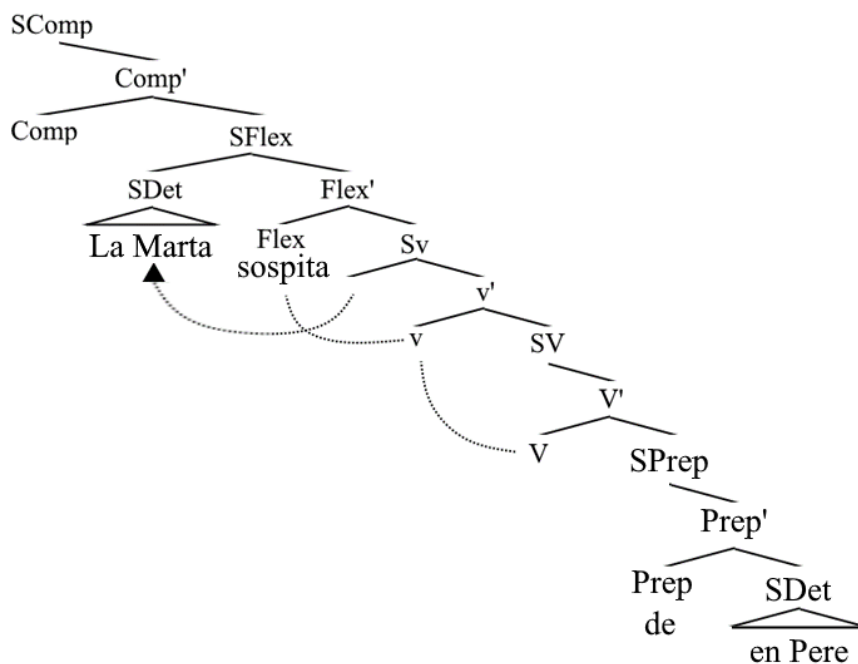
(46) En Pere regala una pilota a la nena

4.2.3. El Complement de Règim Verbal (CRV)

A la oració *la Marta sospita d'en Pere* hi trobem un complement verbal que no és ni SN (CD) ni tampoc CI. En lloc, hi tenim un SPrep que rep el seu paper temàtic de l'arrel verbal la qual complementa. La resta de mecanismes que afecten al subjecte, al verb i a l'estructura oracional queden intactes (47):

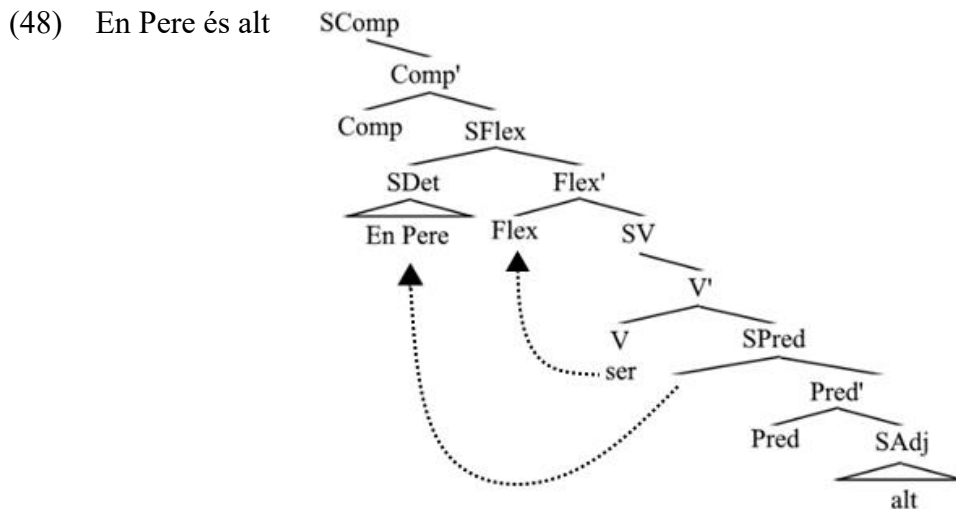
(47) La Marta sospita d'en Pere

4.3. LA PREDICACIÓ

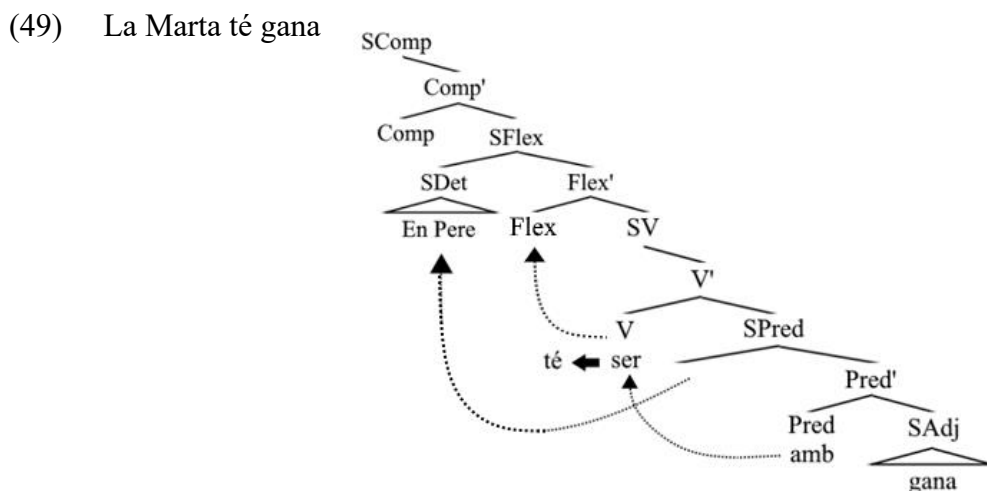
4.3.1. La oració copulativa

L'anàlisi de la oració *en Pere és alt* (48) és calcada a la de (38). Així doncs, s'explica que hi ha un sintagma preposicional que relaciona el subjecte i l'atribut. Degut a una manca de Sv, aquest subjecte queda orfe de cas i per tant ha de moure's a posició d'especificador de SFlex per rebre nominatiu.

4.3.2. El verb lleuger “fer”

A la oració *en Pere té gana* (49) no hi tenim una estructura transitiva normal, sinó un verb lleuger *fer* que té un SPred com a complement. El nucli d'aquest relator és una preposició, la qual es fusiona amb el verb *ser* i resulta en la forma *tenir*. Aquesta forma llavors rep la flexió (temps, aspecte i mode) del SFlex. Com que manca un Sv que atorgui cas acusatiu al SN *en Pere*, aquest ha de moure's a la posició d'especificador de SFlex per comprovar el cas nominatiu.

5. CONCLUSIONS

Una de les motivacions principals del treball era aprofundir en l'estudi d'un sistema teòric ideal que em permetés comprendre totalment la sintaxi. Tanmateix, havent estudiat la canviant història de la sintaxi i coneixent la varietat de teories que s'ha introduït al llarg del temps i que es mantenen en coexistència fins i tot avui, puc concloure que l'estudi de la sintaxi no s'ha acabat ni és rígid, sinó dinàmic i canviant.

L'objectiu de l'estudi de la sintaxi és fer un sistema que expliqui el funcionament lingüístic de totes les llengües existents, i no pas un sistema per cada llengua individual. Aquest és un objectiu molt més ampli del que m'havia imaginat. Així doncs, cada observació que es faci en qualsevol idioma és vàlida per rebatre un principi que semblava ferm quan només es tenia en compte un grup relativament reduït de llengües. Considerant que el nombre de llengües naturals al món volta els milers, és clar que l'estudi de la teoria sintàctica és molt lluny de finir.

Quant a l'abast del treball, crec que he pogut adquirir una quantitat satisfactòria de coneixements que m'han permès explicar un ventall de fenòmens lingüístics bastant divers. Pel camí he hagut d'adquirir conceptes i sistemes de conceptes nous, com ara els principis derivats del Neoconstruccionsme, del Programa Minimalista i també d'anteriors que han donat forma a l'estudi sintàctic al llarg del temps. Degut a la manca d'un model d'anàlisi únic i de consens en la teoria sintàctica, he pogut emprar diversos principis en base a que m'han servit per explicar els diferents fenòmens del català. Finalment, l'aplicació d'aquests conceptes al català ha sigut satisfactòria, ja que he pogut dur a terme l'anàlisi amb èxit.

6. Bibliografia

Bartra, Anna; Brucart, Josep M. «Alguns arguments a favor de la categoria "Sintagma Predicatiu"». Els Marges, Barcelona, Núm. 24 (1982, Gener), p. 91-113. També disponible en línia a: <https://www.raco.cat/index.php/Marges/article/view/106696> [Consulta: 2 juny 2023].

Bloomfield, L. (1933) Language. Holt, Rinehart & Winston, New York.

Chomsky, N. (1957) Syntactic Structures. Mouton, The Hague.

Chomsky, N. (1965) Aspects of the Theory of Syntax. MIT Press, Cambridge, MA.

Chomsky, N. (1972) Remarks on nominalization. In Readings in English

Chomsky, N. (1973) Conditions on Transformations. In Festschrift for Morris Halle, (Eds, Anderson, S. & Kiparsky, P.) Holt, Rinehart and Winston, New York, pp. 232-286.

Culicover, P.W. (2014). The history of syntax. <https://www.asc.ohio-state.edu/culicover.1/Publications/The%20History%20of%20Syntax.pdf> [Consulta: 5 juny 2023]

Culicover, P.W. & Jackendoff, R. (2005) Simpler Syntax. Oxford University Press, Oxford.

Harris, Z. (1951) Methods in Structural Linguistics. University of Chicago Press, Chicago.

Hale, Kenneth & Samuel Jay Keyser (1993): «On the Argument Structure and the Lexical Expression of Syntactic Relations», dins Kenneth Hale & Samuel Jay Keyser (ed.): The View from Building 20. Essays in Linguistics in Honor of Sylvain Bromberger. Cambridge: The MIT Press, pg. 53-109.

Hale, Kenneth & Samuel Jay Keyser (2002): Prolegomenon to a Theory of Argument Structure. Cambridge: The MIT Press.

Kayne, R. (1994). The Antisymmetry of Syntax. Cambridge, MA: MIT Press.

Lohndal, T. (2014). An annotated syntax reader: Lasting insights and questions ed. by Richard S. Kayne, Thomas Leu, and Raffaella Zanuttini. *Language*, 90(3), 771–773. <https://doi.org/10.1353/LAN.2014.0053> [Consulta: 7 juny 2023]

Pineda i Cirera, Anna; Rigau, Gemma, dir. Les fronteres de la (in)transitivitat. Estudi dels aplicatius en llengües romàniques i basc. [Barcelona]: Universitat Autònoma de Barcelona, 2014. 1 recurs electrònic (444 p.). ISBN 9788449045233. Tesi doctoral - Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Filologia Catalana, 2014 <https://ddd.uab.cat/record/127579> [Consulta: 31 maig 2023].

Rouveret, A. (2009). [Review of *Relators and Linkers: The Syntax of Predication, Predicate Inversion, and Copulas*, by M. den Dikken]. *Language*, 85(3), 706–710. <http://www.jstor.org/stable/40492910> [Consulta: 4 juny 2023]

ANNEXOS

1. ABREVIACIONS

Abreviació	Significat
O	Oració
SX	Sintagma (categoria)
V	Verb
N	Nom
Art	Article
Part	Participi
EST	Teoria Estàndard Estesa
REST	Teoria Estàndard Estesa Revisada
Esp	Especificador
Compl	Complement
Flex	Flexió
Comp	Complementador
T	Temps
ConcS	Concordança amb subjecte
ConcO	Concordança amb objecte
Det	Determinant
Manar-C	Manar constituent
i	Indexat
Pro	Pronom
v	Nucli verbalitzador
Apl	Aplicatiu
Pred	Predicatiu